

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.998/2016/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
Dr. Krecsik Eldoróda előadó bíró
Dr. Feleky István bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. április 19.
Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek): terhelt

Elsőfok: Pécsi Törvényszék 2015.december 9-én kelt
12.B.265/2015/19. számú ítélete
Másodfok: Pécsi Ítéltábla 2016. április 5-én kelt
Bf.III.1/2016/6. számú végzése
Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: terhelt által védője útján

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

Az emberölés büntette miatt terhelt ellen folyamatban volt büntető ügyben a terhelt által védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján eljárva a Pécsi Törvényszék 12.B.265/2015/19. számú ítéletét, illetőleg a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.III.1/2016/6. számú végzését hatályában fenntartja. A felülvizsgálat során felmerült 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli. A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Pécsi Törvényszék a 2015. december 9-én meghozott és kihirdetett 12.B.265/2015/19. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés]. Ezért őt 12 év szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította. Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség megfizetéséről.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítéletét az ügyész tudomásul vette, ellene a terhelt és védője a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.
- [3] A másodfokú bíróság nyilvános ülésén a terhelt védője az enyhítés végett bejelentett fellebbezését fenntartva a minősítés megváltoztatását, és a bűncselekmény testi sértés büntetteként [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés II. fordulat] történő minősítését indítványozta.
- [4] A Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2016. április 5-én tartott nyilvános ülésen meghozott Bf.III.1/2016/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a közepes-súlyos fokban ittas terhelt és a sértett között ismeretlen okból szóváltás alakult ki, mindketten kölcsönösen szidalmazták egymást. A terhelt többször eltávolodott, majd visszatért a sértetthez és közben folytatódott a szóváltás. Sértettet a társaságában lévő személyek magára hagyták, mivel ő várta, hogy a terhelt visszatérjen. A kabátját levéve és a földre dobva közelebb is ment a terhelthez, akivel továbbra is hangosan szidalmazták egymást. Az indulatos, ideges állapotban lévő terheltet az időközben megérkező társai megpróbálták megnyugtatni, de a terhelt a zsebéből elővette a 8 cm pengehosszúságú bicskáját, azt kinyitotta, és a jobb kezében, a háta mögé rejtve a sértett irányába indult. A sértett időközben a barátai hívására visszament a szórakozóhelyre, amely elé megérkezett a terhelt, és a bejárat ajtón bekiabált a sértettnek, hogy jöjjön ki. A sértett ezt meghallva gyorsan elindult kifelé. Az ajtón kilépve jobb öklével nyomban egy ütéssel indított a terhelt állá irányába, amely elől a terhelt elhajolt, majd a sértett megragadta a terhelt kabátját, és ismét megpróbálta megütni. Ekkor a terhelt kissé hátralépett, és az emiatt előre hajoló sértettet a jobb kezében lévő bicskával, alulról felfelé, nagy erővel a bal mellkasfelén megszúrta.
- A szúrás a IV. bordaközben behatolva elérte a sértett szívét. A terhelt látta a vérző és rohamosan gyengülő sértettet. A helyszínről elment, a bicska pengéjét eltörte, a letört pengét bedobta egy vízelvezető csatornába, a markolatrészt pedig elrejtette, majd otthonába távozott. A sértett a szívét ért szúrás következtében elvérzett, élettel össze nem egyeztethető sérülése miatt az életét

az időben érkező orvosi segítség sem menthette volna meg.

II.

- [6] A jogerős határozat ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt kirendelt védője útján, a Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontja alapján.
- [7] Az indítvány szerint a terhelt ellen emelt vádat az elsőfokú bíróság egy tárgyaláson érdemben befejezte, a bizonyítási indítványait elutasította, nem hagyott mérlegelési időt. Az anyagi jogszabálysértést abban jelölte meg, hogy az eljáró bíróságok nem értékelték a sértett közreható magatartását, azt a helyzetet, amit a sértetti magatartás teremtett. A terhére megállapított cselekmény erre figyelemmel „hirtelen felindulásból elkövetett súlyos testi sértésnek” minősül. A terhelt kifogásolta azt is, hogy a jogerős határozat meghozatalakor a hatósággal való együttműködését, beismerő vallomását, őszinte megbánó magatartását nem értékelték megfelelő súllyal. Ezért a támadott határozatok hatályon kívül helyezését, új eljárás lefolytatását, és méltányos ítélet meghozatalát kérte.
- [8] A terhelt kirendelt védője az enyhébben minősülő cselekmény megállapítására irányuló felülvizsgálati indítvány indokaként a következőket adta elő:
- [9] A terhelt tudattartalmát illetően az eljáró bíróságok téves jogkövetkeztetésre jutottak, ami törvénysértő minősítéshez és ezáltal törvénysértő büntetés kiszabásához vezetett. A terheltnek az a magatartása, hogy a nyitott pengéjű bicskával a kezében sértettet a szórakozó helyről kihívta, kétségtelenül arra utal, hogy folytatni kívánta a dulakodást. A késsel támadólag akart fellépni a sértettel szemben, adott esetben azzal neki testi sérülést okozva. Ebből azonban nem vonható le következtetés az ölési szándékára. Ezen nem változtat az sem, hogy miután a sértett a szórakozó hely ajtaján kilépve azonnal reá támadt, a terhelt egyetlen alkalommal a mellkasa irányába szúrt. Az egyszeri, viszonylag rövidebb pengéjű bicskával végrehajtott és a sértett felkarjának közelében a mellkast ért szúrás alapján kizárólag a terhelt testi sértés okozására irányuló szándékára lehet következtetni. Ezt támasztja alá egyebekben az is, hogy az ölési szándékot semmilyen más körülmény - például a terhelt ez irányú kijelentése, a felek korábbi haragos viszonya, vagy valamilyen más indíték - nem igazolja.
- [10] Mindezek alapján a terheltet a halásos eredmény vonatkozásában csupán gondatlanság terheli. A bíróságok a terhelt tudattartalmára történő következtetés, és így a cselekmény minősítése során nem vagy nem kellő mértékbe vették figyelembe az erőbehatás számát és a sértetti közrehatást. A terhelt cselekményének törvényes minősítése ezért halált okozó testi sértés büntette.

A védő mindezek alapján a megtámadott határozat megváltoztatását, és a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát indítványozta.

[11] A Legfőbb Ügyészség a BF.1069/2016. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a felülvizsgálat során irányadó tények alapján helyesen következtettek a terhelt eshetőleges ölési szándékára. Az általa használt eszközből (kés), a támadott testtájékból (bal mellkas fél), a szúrás erejéből és irányából az következik, hogy a terhelt szándéka a sértett életének kioltására, és nem testi sértés okozására irányult. Az irányadó tényállás alapján sem erős felindulásban elkövetést, sem jogos védelmi helyzetet nem lehet megállapítani. Erre tekintettel azt indítványozta, hogy a Kúria a Pécsi Törvényszék 12.B.265/2015/19. számú ítéletét, illetőleg a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.1/2016/6. számú végzését a terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

III.

- [12] 1. A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [13] A Kúria a határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdések] bírálta felül. Ennek során a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.
- [14] A Kúria mindenekelőtt abból indult ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek szerint van lehetőség. A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja az anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okokat határozza meg, míg az (1) bekezdés c) pontja az abszolút eljárási szabálysértések esetén biztosítja a felülvizsgálati lehetőséget.
- [15] Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. § (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.
- [16] 2. A felülvizsgálati indítványt előterjesztő terhelt a felülvizsgálat indokaként eljárási szabálysértésre is hivatkozott, ezért a Kúria először e kérdésben foglalt állást.
- [17] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. A terhelt

ilyen, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértésre nem hivatkozott az indítványában. Az általa sérelmezett eljárás felülvizsgálatot nem alapoz meg, ezért a Kúria a terhelt indítványát az eljárási szabálysértésre vonatkozó részében törvényben kizártnak találta.

- [18] 3. A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján - amire indítványában a terhelt ugyancsak hivatkozott - a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.
- [19] A felülvizsgálati indítvány szerint az eljárt bíróságok törvénysértően minősítették a terhelt cselekményét eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntettének, mert a szándéka testi sértés okozására irányult, és a sértett halála tekintetében csupán gondatlanság terheli. Ezért cselekményének törvényes minősítése halált okozó testi sértés büntette. Hivatkozott arra, is, hogy cselekményét „hirtelen felindulásból” követte el.
- [20] A Kúria a büntető anyagi jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati indítványt az alábbi indokokra figyelemmel nem találta alaposnak.
- [21] A felülvizsgálati eljárásban - amint arra már utalás történt - a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható és nem bírálható felül. A Be. 423. § (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására ennél fogva nem kerülhet sor és ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség.
- [22] Annak megítélése során, hogy a terhelt cselekménye a vád szerinti (Baranya Megyei Főügyészség M.I.B.177/2015. számú vádirata) emberölés büntetteként, avagy ölési szándék híján halált okozó testi sértés bűncselekményének minősül, az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető Jogegységi Határozatban foglaltak az irányadók.
- [23] A kialakult töretlen bírói gyakorlat szerint a szándékos emberölés és a halált okozó testi sértés elhatárolása az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet.
- [24] Emberölés esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, és ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik. Ezzel szemben a halált okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul. Az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot megállapításánál, illetve annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre, avagy testi sértésre irányult-e, jelentős mértékben a külvilágban megnyilvánult és így megismerhető tényekből kell

viSSzakövetkeztetni. A szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és alanyi (szubjektív) tényezők külön-külön és együttesen történő vizsgálatából lehet és kell kiindulni. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság – bár a 3/2013. BJE jogegységi határozatra való hivatkozás nélkül, de – ezen iránymutatásnak megfelelően vizsgálta a minősítést, és vont le okszerű következtetést a terhelt szándékára.

- [25] A Kúria az e körben rögzítetteket az alábbiakkal egészíti ki. A terhelt által használt eszköz jellege és felhasználásának módja viszont támpontot adhat az elkövetéskori tudattartalom meghatározásához. Ezért vizsgálni kell, hogy a használt eszköz és a cselekvés módja, illetőleg ehhez kapcsolódóan a támadás iránya és ereje az általános élettapasztalat szerint alkalmas- volt-e halálos eredmény előidézésére.
- [26] Ha az elkövető olyan tárggyal bántalmazza a sértettet, amely ölésre alkalmas, és a halálos eredmény is bekövetkezik, ez rendszerint arra utal, hogy a terhelt tudata átfogta a halálos eredmény bekövetkezésének a lehetőségét.
- [27] Az irányadó tényállás alapul vételével a tárgyi tényezőket vizsgálva megállapítható, hogy a használt eszköz ölésre alkalmassága, az elkövetés módja (mérve, irányítottsága, ereje), a sértett által elszenvedett sérülés jellege, helye, valamint a terhelt elkövetés utáni magatartása egyaránt azt támasztja alá, hogy a terhelt tudatának át kellett fognia, hogy akár a sértett halála is bekövetkezhet. Ezen lehetséges következmény iránt azonban közömbös maradt, abba belenyugodott.
- [28] Atipikus körülmény a cselekmény véghezvitele során nem állt fenn. Lényeges körülmény volt az eljárásban, hogy a bizonyítékok sorában rendelkezésre állt a vádbeli szórakozóhely követlen szomszédságában található üzlet bejáratí ajtaja fölé felszerelt és a szórakozóhely bejárata előtt történtekeket egyértelműen rögzítő kamerafelvétel. Ez tette lehetővé az igen részletes aggálymentes tényállás megállapítását.
- [29] A terhelt egy verbális szóváltást követően már előre elővette a zsebéből a bicskáját. Kinyitotta, majd a jobb kezében fogva és e kezét a háta mögé rejtve indult vissza a Bár irányába. A szórakozóhely ajtajához érve így hívta ki a sértettet. Nem vitás, hogy a sértett a szórakozóhelyről kilépve kétszer is megpróbálta ököllel megütni őt, ekként nem vitatható, hogy a sértett is agresszív, provokatív magatartást tanúsított. Tény azonban, hogy a terhelt már nyitott bicskával hívta ki őt a szórakozóhelyről. A sértett ütései elől is sikerült elhajolnia, majd ezek után használta a kezében nyitott állapotban lévő 8 cm pengehosszúságú bicskát anélkül, hogy a sértettnél támadásra alkalmas eszköz lett volna. A balról jobbra, alulról felfelé irányuló nagy erejű szúrás a sértett szívét érte. Ezután a terhelt a sértettet ellökte, a helyszínt elhagyta, és az eszközt eldobta.
- [30] A Kúria tehát egyetértett az elsőfokú és másodfokú bíróság álláspontjával abban, hogy a számba vett alanyi és tárgyi tényezők

együttes értékelése alapján a terhelt tudatában fel kellett merülni, hogy a szűrése következtében a sértett meghalhat.

- [31] Az irányadó tényállásból kiindulva a terhelt által indítványozott hirtelen felindulás - helyes törvényi megnevezéssel: erős felindulás - megállapítása fel sem merülhet. Ilyen alakzata egyébként a súlyos testi sértésnek nincs, kizárólag az emberölés büntettének. A Btk. 161. §-ában meghatározott erős felindulásban elkövetett emberölés az élet elleni cselekmény privilegizált eseteként került szabályozásra, azonban csak olyan esetekben állapítható meg, ha az elkövető olyan méltányolható okból származó, intenzív, de ép lélektani alapon létrejött indulat hatása alatt cselekszik, amelynél az indulatot kiváltó és az erkölcsileg menthető ok az elkövetőn kívülálló okból keletkezett. Jelen ügyben a jelentéktelen sérelmet követő túlméretezett indulatkitörés nem alapoz meg erős felindulást és a terhelt mindvégig racionális, megfontolt cselekvése is kizárja ezt a minősítést.
- [32] Mindezekre figyelemmel a Kúria azt állapította meg, hogy a terhelt cselekményének eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntette szerinti minősítése törvényes. Ezért a minősítés megváltoztatására nem kerülhetett sor.
- [33] 4. A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [34] A Kúria mindezekre figyelemmel - miután a hivatalból lefolytatott vizsgálata eredményeként nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.
- [35] A felülvizsgálati eljárás során a kirendelt védő közreműködésével felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.
- [36] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. április 19.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitel  l:
tisztviselő